

Teknillinen korkeakoulu

Tietojenkäsittelyteorian laboratorio

Harri Haanpää (puh. 5243), varalla Tommi Syrjänen (puh. 5082)

T-79.148 Tietojenkäsittelyteorian perusteet (2 ov)

Tentti ma 16.02.2004 klo 16–19

Merkitse jokaiseen vastauspaperiin:

- Nimi, koulutusohjelma, opintokirjan numero
- Teksti: "T-79.148 Tietojenkäsittelyteorian perusteet 16.02.2004"
- Tarkastettavaksi jättämiesi vastauspaperien kokonaismäärä

1. Olkoon äärellisen automaatin M aakkosto $\Sigma = \{a, b\}$ ja taulukkoesitys kuvan 1 mukainen. Automaatti M tunnistaa kielen L .

- (a) Etsi minimaalinen deterministinen äärellinen automaatti, joka tunnistaa kielen L . 9 p.
- (b) Esitä kieli L säännöllisenä lausekkeena. 6 p.

	a	b
$\rightarrow A$	B	E
B	C	F
$\leftarrow C$	D	H
D	E	H
E	F	I
$\leftarrow F$	G	B
G	H	B
H	I	C
$\leftarrow I$	A	E

Kuva 1: Äärellisen automaatin M taulukkoesitys

2. Määritellään *oikein sulutettu* merkkijono induktiivisesti: ε on oikein sulutettu merkkijono, ja jos x ja y ovat oikein sulutettuja merkkijonoja, niin myös (x) , $[y]$ ja xy ovat oikein sulutettuja merkkijonoja. Esimerkiksi $([]) []$ ja $[([])]$ ovat oikein sulutettuja merkkijonoja, mutta $([ ])$, $[ ]$ ja $] ( ) [$ eivät ole. Tarkastellaan oikein sulutettujen merkkijonojen muodostamaa kieltä L .

- (a) Todista täsmällisesti, että L ei ole säännöllinen. 8 p.
- (b) Laadi yhteydetön kielioppi, joka kuvaa kielen L . 8 p.
- (c) Laadi pinoautomaatti, joka tunnistaa kielen L . 9 p.
3. (a) Määrittele käsitteet *rekursiivinen kieli* ja *rekursiivisesti numeroituva kieli*. Mikä on näiden tärkein ero? 5 p.
- (b) Todista, että jos kieli L on rekursiivinen, niin kieli

$$L^* = \bigcup_{k \geq 0} L^k = \{w_1 \dots w_k \mid k \geq 0, w_i \in L \text{ kaikilla } 1 \leq i \leq k\}$$

on myös rekursiivinen.

15 p.

Yhteensä 60 p.